

81.2 кдп - 9
к 21

Кар: 3167 - 1

Харифле

КЪАРАЛАНЫ ЛЕЙЛА
ЭЛКЪАНЛАНЫ МУССА

КОНТРОЛЬНИЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

ДЕКАБРА 1986

ХАРИФЛЕ

АЛТЫНЧЫ ЧЫКЪГЪАНЫ

Къарачай-Черкес облово бегитгенди

СТАВРОПОЛЬ КИТАБ БАСМАНЫ КЪАРАЧАЙ-ЧЕРКЕС БЁЛЮМЮ
ЧЕРКЕССК-1986

81.2 кар-9
4 С (карач.) 075
К-21

кар: 3168

Карачай-Черкесская
наш
БИБЛИОТЕКА

© Ставрополь китаб басманы
Къарачай-Черкес бѣлюмю, 1986

СОВЕТ СОЮЗ-
БИЗНИ АТА
ДЖУРТУБУЗ

ШКОЛГА ОКЪУРГЪА БАРГЪАН,
КЪОЛУНА КЪАЛАМНЫ АЛГЪАН,
ОКЪУУГЪА КЕЛЮН БЕК САЛГЪАН —
НЕЧИК ИГИДИ ОКЪУГЪАН!

ТЮЯМЕЛЕЧА ТИЗИЛИБ
УРЛУКЪЛАРЫ ИЧИНДЕ,
АДАМ СЮЙГЕН АРНУ ХАЛ
БАРДЫ АНЫ ЮСЮНДЕ.

Шахмурзалаы С.

ОКЪУУ ДЖЫЛНЫ АЛЛЫНДА
ДЕРСГЕ ХАЗЫР БОЛГЪАНМА.
АЙЫРМА СОХТА БОЛУРГЪА
КЕРТИ ИННЕТ АЛГЪАНМА.

Бостанланы Х.

ХАР ЗАТНЫ ЭТИБ ТАЗА,
КИРСИЗ АШ БИШИРДИ,
САМАУАР БЛА АЙХАНГА
ТАТЛЫ ЧАЙЫН ИЧИРДИ.

Боташланы А.

МЕН, ТАЦ-ТАЗА КИИНИБ,
 ШКОЛУМА БАРАМА.
 ИНГИРДЕ УА, ТЕШИНИБ,
 КИЙИМИ ДЖЫЯМА.

2 Букварь карач. яз.

кар: 3168

Карачаевская республика
 Улуу йез
 Библиотека

КЮТСЕНГ — КЪУАНЧ БОЛАДЫ,
КИЙСЕНГ — КЪУМАЧ БОЛАДЫ,
КЪАРАБ БАКЪСАНГ — МАИ ЭТЕД,
ТЕРК ОГЪУНА БАЙ ЭТЕД.

(Малчылык).

КЪОЯН, КЪОЯН, КЪОРКЪАКЪЧЫКЪ,
УЗУН, ЕРЕ КЪУЛАКЪЧЫКЪ,
ДЖИГЕЙЧИГИ КЪЫСХАЧЫКЪ —
АРИУЧУКЪДУ КЪОЯНЧЫКЪ.

Шахмурзаланы С.

КЪНАТЛАРЫ КЪРАЛЫБ,
ЕШЮНЧЮГЮ АГЪАРЫБ,
ЭТГЕ ДЖАНЫН АТАДЫ,
КЕЗЧЮКЛЕРИ АРАЛЫБ.

Шахмурадалы С.

ИШЛЕ, УРУН, ДЖИГИТ ТАУЛУ,
ЭРСЕ, КЪАДАЛ БАЙЛЫКЪ КЮЧОН.
КЪОЛУНГДАДЫ РЫСХЫ ТОЛУ—
БЕГИТ АТА ДЖУРТНУ КЮЧОН.

Байкъуланы А.-К.

**БИРИ АЙТАДЫ,
ЭЖЕУЛЕН КЪАРАЙДЫ.
ЭЖЕУЛЕН ДА ТЫНГЫЛАЙДЫ.
КЕСЛЕРИ ЕСЕДИЛЕ, БИЛЕНМЕЙ КЕСЕДИЛЕ.**

(Аууз, кбале, кзудакъла, тишле.)

ТУТХАН ИШИН БИШИРГЕН,
БИЗГЕ ОКЪУГЪУЗ ДЕГЕН,
ХОРЛАМЛАГЪА ТЮЗ ЭЛТГЕН
УЛЛУ ЛЕНИН ДЖАШАЙДЫ.

Хубийлань Н.

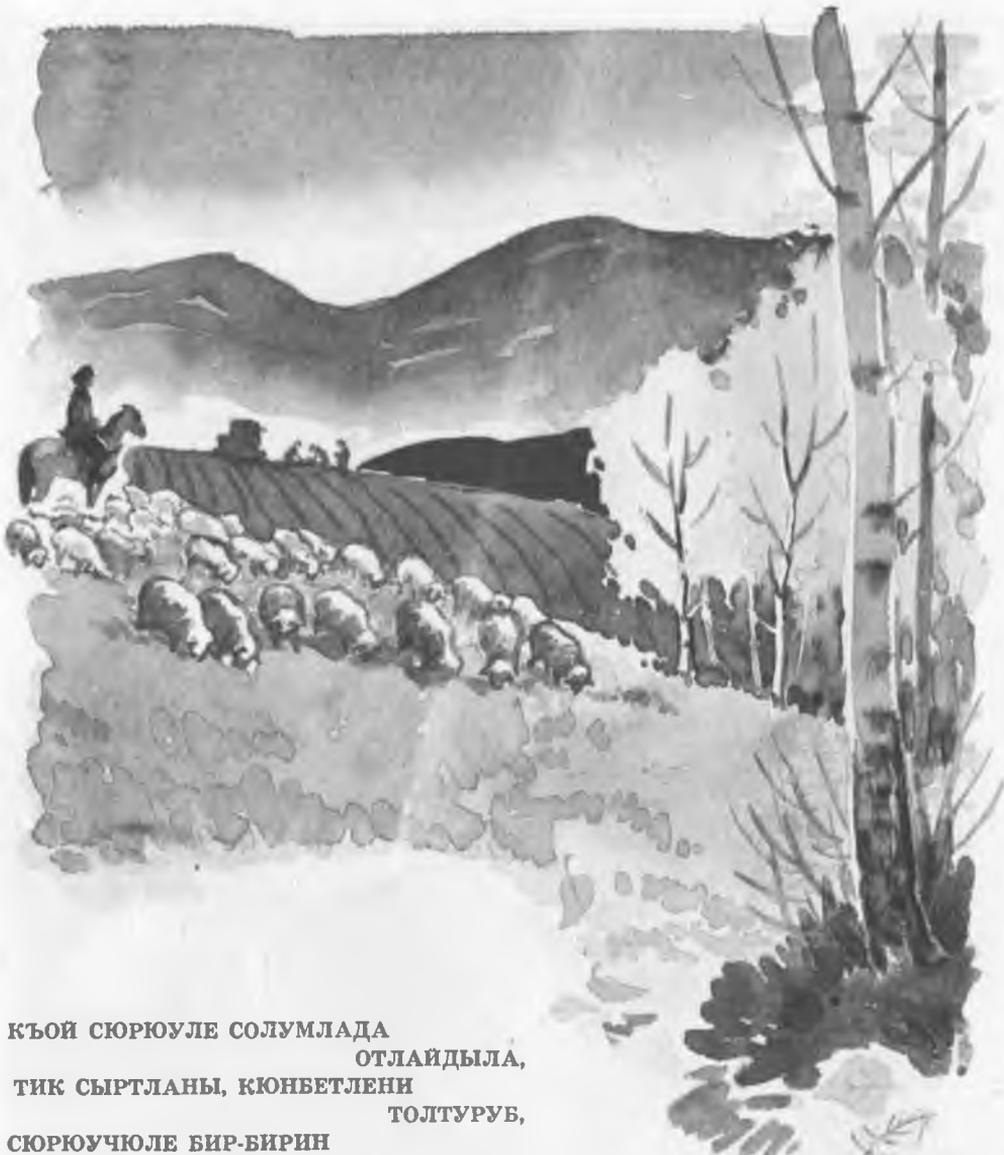

КЪОЙ СЮРЮУЛЕ СОЛУМЛАДА
ОТЛАЙДЫЛА,
ТИК СЫРГЛАНЫ, КЮНБЕТЛЕНИ
ТОЛТУРУБ,
СЮРЮУЧЮЛЕ БИР-БИРИН
ДЖОКЪЛАЙДЫЛА,
ТУУРА ДЖЕРДЕ, МАЛ КЪАТЫИДА
ОЛТУРУБ.

Хубийланы О.

НАРТ СЕЗ: Джай ишлеген — кыш тишлер.

А А А

Aa

aaa

A

Лл

ал а-ла а-л

ал

а-ла

ал

ал

...

..

Ал-ла

ал

а-ла

Ал

А-ла

Нн

а

ал

а-ла

а-ла

А-на, ал.

На-на а-ла.

На-на А-на, ал.

а л н

ал

на

ла

На-на ала

ал.

а-ла.

Нал ал.

На-на, нал ал.

а л н

ана а-на

А-лан

А-...

На-..

на ...

Н...ла

М м

Мал

мал-ла

Ма,

ал.

ал

Ма,

ал.

ал-ма

Ма,

ал.

ам-ма

Ам-ма

а-на

а-нам

а-ла

Ам-ма ал-ма а-ла.

Ма, ам-ма, ал.

А-на ал-ма а-ла.

А-на

а-ла.

А-нам На-на Ла-на, алма

ал нал мал

мал-ла нал-ла ал-ма-ла

А-нам, алма ал.

Ма, Нана, мал-ла.

Ма, Лана, нал.

Анам, нал-ла ал.

нал
мал

ла

A diagram showing two lines originating from the words 'нал' (top) and 'мал' (bottom) and converging to point at the word 'ла' on the right.

Ла
На

на

A diagram showing two lines originating from the words 'Ла' (top) and 'На' (bottom) and converging to point at the word 'на' on the right.

аш

аш ша лаш ман

Ма, Ша-ма, малла.
Ша-ма, мал ал.

Ша-ша, ал-ма ал.
Ша-ша, ал-ма а-ша.

а л н м ш

ша | ла | на | аш | лаш | наш

а-нам	А-лаш	Ша-ман
ам-ма	На-наш	Ша-ша

Ша-ман, ма ал-ма.

Ма, ам-ма, на-ша.

А-нам, ал-ма ал!

Рр

ма-рал

ра	ма	шар
рал	мар	шан

Ма ма-рал.

Мар-шан, шар ал.

А-лаш шар-ла а-ла.

Ам-ма ал-ма а-ла.

А-нам, ма ма-рал.

ш...-ла

а л н м ш р

а-нам

ам-ма

ма-рал

ра-ма

Мар-шан

а-ра

аш

ра-ма ал

ра-ма

Ма-ра | а-ра | ра-ма.

Ма, Ша-ша, ра-ма.

Ма, анам, ра-ма.

а-ра Ша-ман, ра-ма ал.

нам

рал

наш

шан

а-нам

ма-рал

ра-ма

а-ра

на-ша

шар

Ма-рал

Ша-ман

Ша-ма

Ша-ша

Мар-шан

Ла-на

Лана, ма наша.

Мар-шан, ма, аш.

Мал аш ашар.

Тт

А-та
Ма-рат
Та-ма-ра

а-на
а-та
таш

тал
та-на
таш-ла

а-нам
а-там
та-ла

Ма, Тамаш, ат.
Та-ла. Ат-ла.

ат ат-ла

а-та		Та-маш		Та-ма-ра
Ма-рат		а-на		а-тар

Ма, Тамаш, таш-ла.

Ма-рат, таш ал. Анам таш
ала. Атам таш атар.

Там.ш Там.ра М.рат

Та-ша	На-наш	Ма-рат
Та-ма-ра	Ла-лаш	На-на

Атам ала.

Ма, Марат, ал.

Ма, атам,

Атам ала.

та | на | ма | ла | на

ша | маш | наш | рат | ла

ат-лы

ла	ма	на	ша	ра	мыш
лы	мы	ны	шы	ры	шыр

Ма ат. Ма атлы.

Ма, На-ны, атлы.

Наны, ат-лы-ны та-ны.

Тамаш алыр.

Наны, тары ал.

уу

тур-на тур-на-ла

турма

ур

ун

тут

у-лан

а-лан

тур-ма

тур-на

ул-лу

Му-рат

Ма турнала.

Умар, ма уллу турна.

Турма ал. Мурат, турма аша.

А-лан, турма аша.

Умар, ул-лу турма ал.

а ы у

у-ша	тау-лу	ун	ул-лу
а-ша	ту-лу	ур	у-ру

у	ша	тау	лу
а		ту	

Умар таш атар. Нана, шарла ал.

Шура шар ала.

Мурат, ма уллу шар.

Мурат уллу шарны алыр.

ал | на | ша | шу | ул | лу | ур

у

КЪЫСХА

тау

ау

уу

тау-ла

ау-ла

уу-ла

тау-лу

тау-у

тау-уш

Ма тау-лу. Му-рат ау ала.
Ма ул-лу тау. Тау-ну тау-ушу.

а л н м ш р т ы у у

ал | на | ла | ау | уа | ну | лу | нал | ныу

Ма, Наныуну уллу аты.
Аны аты унлу аш ашар.
Наны, атны ашын ашат.
Умар, атны тарт. Аш ашат.

Оо

о-рам

о-рам

о-рам-ла

ол

ор-та

Ма орта орам.

Ол уллу орам.

Мурат шар ала.

Мурат, уллу шар ал.

Лора ала.

а у ы о

о-рам

тон

то-ру

о-рун

тон-лу

та-ры

о-тун

то-лу

ма-лы

Ло-ра

Ма-ра

Ла-ра

А-там, о-тун ал.

На-уар уллу отун
алыр.

Ло-ра, отун-ла ал.

Ма, Артур, уллу от!

Сс

су-рат

са | ас | су | сыр | сау | сал | сан

Аслан сурат сала.

Ма уллу сурат.

Ар-тур, сурат сал!

Мус-са уллу сурат сал-сын.

Ма алты сан.

Ма он сан.

Уллу аслан.

Ма, раса ал.

ас-лан

ра-са

а л н м ш р т ы у о с

са-на	сан-ла	суу	суу-ла	су-рат
сан	он	сау	ал-ты	Мус-са

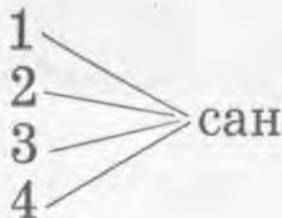
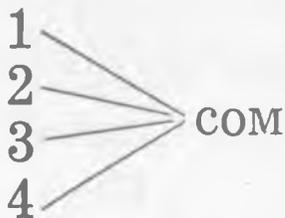
Мус-са, он тана сана.

Аслан, сурат сал.

Осман сурат сала.

Ос-ман

Бб

ба-буш

бал

ба-ла-ла

ба-буш-ла

ба-ла

ба-буш

суу-лу

ба-ра

бо-ла

су-рат

Ма уллу бабуш.

Бу бабуш бала.

Ол ана бабуш.

Ана бла бала.

.алта

та.а

то.

Ии

ИТ

ит	бил	ты-лы
аш	ти-л	ти-ли
тиш	би-лим	ти-лим
тал	иш	би-лим

Осман-ны ити.
Уллу ит аш ашар.
Ма, Самыр, аш, суу.
Самыр аш ашар.

ул-лу битим

Тири Алим

А-ли-ма	ти-ри	са-на
Са-ли-ма	ти-ли	бо-лур
А-ми-на	сан	Мус-лим

иш | би | ли | ти | лим | ри | су

Анам турма сала.
Алима суу сала.
Бу уллу турма
болур.
Анам уллу битим
алыр.

Д д

дар-ман

ын-дыр

Да-ут

ды-рын

Да-ус

дор-бун

бур-ду

бар-ды

бас-ды

Ма, Даус, дарман.
Ол дарман алды.
Даусну башы сау
болду.

дор-бун

да | до | ды | ду | дар | ут | бун

та-ры
са-ры
са-бан

ор-та	ал
а-ра	ал-ды
а-ра-да	а-ла-ды

Ма тары сабан.
Ма-ши-на та-ры омур.
Тары сабан уллуду.
Даус тары алыр.

Да-ут

Бу са-мыр-ды.

дар-ман

дор-бун

ды-рын

Да-даш

Да-риу

Дау-та

Таш дорбун.

Дорбун уллуду. Анда малла турадыла. Дадашны иши малдады. Ол дорбунда турады. Амыр ишни толтурады. Ол алапат адамды.

Мал аш уллуду. Татымлыды. Амыр Дадашны баласыды. Ол атасы бла дорбунда турады.

за	зы	зи	зу	ал	ас
аз	ыз	из	уз	ат	ау

таз	та-за	За-ур
туз	сы-за	Зу-бар
наз	наз-ла	Зу-рум
миз	ыз-ла	за-ман
На-зир	ны-зы	на-рат

Ма, Заур, миз. Аза, мизни сал.
 Зу-рум базман ал-ды.
 Ма-зан, таз ал. Тазны тазала.

аз
саз
баз
таз

аз-ды
саз-ды
баз-ды
таз-ды

За-лим
Зубар
Зу-рум
А-за-мат

Суу сал.

Азамат.

Азамат бла анасы таз алдыла.
Тазны таза суудан толтурдула.
Атны аллына салдыла.
Ат сууну бошады.
Азамат болумлу балады.

Хх

тах-та
со-хан
бы-хы
тур-ма
ха-зыр

хау-ун
хар-быз
со-хан
на-ша
хаз-на

Ха-ным
Хы-зыр
Ха-рун
хант
хур-ма

Харун харбыз ала.
Хызыр, хауун ал.
Ма уллу хауун.
Ханым татлы харбыз алды.

бы.ы

быз | тах | хар | та | ха | на

лу	он	ам	шу	мат
лы	ол	ма	ха	тах
ла	ал	ша	хы	хан
тау-лу	он	Ха-рун		
мы-лы	стол	У-нух		
са-ла	со-хан	Ха-сан		
аз	хар-быз	Зу-рум		

Тахта.

со.ан

Анда быхы тахта. Ани-сат сохан ала.
 Бу сохан тахта. Бу наша тахта.
 Харун суу са-ла. Тахта мылы-ды.

Кк

ки-таб

кир-сиз

Ку-ли-зар

киш-тик

ту-та

Са-лих

шин-дик

ол-тур

А-за-мат

ку-ка

ка-лак

ко-сук

ко

ку

ки

кир

тур

ха

хо

ту

ти

бир

бур

ка

Кулизарда китабла бардыла. Андан Азамат китаб алды. Ма уллу китаб. Азаматда китаб кирсиз турады.

ки

тик

таб

ка

киш

лик

тур

ла

Ее

ке-ме

ке-ме	се-нек	ти-лек	те-рек
ке-миз	се-миз	Ке-рим	Са-лим
ке-рек	сер-нек	кел-ме	Сол-тан

Бу уллу кемеди. Муну атына бизни областны аты аталыбды. Ол кемедө Керим барды. Ол тири адамды. Кеме уллу сууда барады.

ке | те | се | рек | нек | ме

серн.к

сен.к

тер.к

керт-ме

те-рек

ке-сек

ал-ма

Ке-лам

ке-рек

бе-ре

сил-ке

ше-кер

Терекле.

Колхоз терекле. Ма уллу кертме терек. Татлы кертмелери барды. Бу алма терекди. Уллу алмалары барды. Келам терек силке. Келимат кертме, алма ала. Азал кертме ашар.

ме

рек

те

бе

ке

ре

ке-рек	бе-шик	суу	суу-ла
терек	те-шик	буу	бау-ла
сер-нек	се-нек	от	тау-ла

Сохтала, кереклерин да алыб, кертме бишген заманда кетдиле. Бир кесек барыб тохтадыла. Осман кертме терекни башына минди.

Ол атыб, биз алыб барабыз. Талай машок толду. Кертмелени ташыр адам келликди. Аланы базада аладыла.

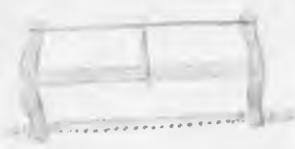

че-тен	ас-лам	чо-март
че-мер	дар-ман	Чор-на
чи-бин	чал-ман	Чо-мур
че-лек	чу-бур	ча-бар

Бал чибинле.

Чомурну бал четенлери барды. Чомур четенлени чалман ичине салды. Ол чемер, чомарт адамды. Ол аслам бал алады. Чорна, татлы бал аша. Бал дарманды.

чо | че | чи | тен | мур | ман | бин

мы.хы

чел.к

ча.а

а о у ы и е б л н м ш р с

т д з х к ч

би-чен	ус-та	мах-тау	Ма-зан
че-мер	ал-чы	би-ле-ди	Ма-хар

Биченчиле.

Махар бичен чалады. Ол чемер адамды.
Кеси да алчыланы бириди.

пар-та

пап-ка

пе-ро

пе-нал

руч-ка

ар-па

пол

чол-пу

пурч

Класс.

Бизни класс уллуду. Партала бирча тизилибдиле. Столда бир папка турады. Пол кирсизди. Потолокда лампала бардыла. Ап-па папкасы бла пеналын партадан алды. Ол пионерди.

.еро

лам.а

кир.и

дар-ман
ит-бу-рун

ханс
мур-са

ап-те-ка
та-ма-да

Салима бла Борис.

Салима бла Борис дарман хансла келтирдиле. Ала аслам ханс табхандыла. Хансланы ичинде итбурун да барды. Мурса ханс да, иттил да табхандыла.

Хансланы Салима бла Борис аптеканы тамадасына бердиле. Аны аты Полинады. Дарман хансла табхансыз деб, ол разы болду. Аланы махтады.

итбурун

иттил

мурса

Гг

га-ра
 гин
 гы-быт
 гар-дош
 ге-бен

гебен

ал-чы	Те-бер-ди
сох-та	би-шир-ди
и-чер-ге	хант
шор-па	та-тым-лы
гы-лын	гы-рын

Гарада.

Школну алчы сохтала-ры Тебердиге бардыла. Гара сууну ичерге тохтадыла. Шорпа биширдиле. Аны ичине гин, гардош, сохан, туз салдыла. Таттымлы хантдан ашадыла. Иги солудула.

Гара суу дарманды!

.ирле

гара

га.аракла

Ленинград.

Ленинград уллу, кирсиз шахарды. Ме-
кямлары аламатдыла.

Таулула Ленинградха келдиле. Анда
белгили кемени хапарын бир адам билдир-
ди. Кемеде Ленинни иннетин тутхан мат-
росладан бириди ол.

Кемени атын хар адам биледи. Сиз да
биле болурсуз.

В. И. Ленин ол заманда Ленинградда
ишлегенди.

ЙЙ

сай-лау

сай-лау
де-пу-тат

А-лий
Ай-шат

А-бий
та-лай
а-лай
Ха-бий
Ха-ний

Алий.

Алий алчы малчыды. Аны талай ордени барды. Алий Абийни атасыды. Ол депутатды.

Сен дерсде алчы бол!

а.

та.

эч-ки
э-гер
э-лек
эс-ли

се-миз
эл-ли
эс
э-гиз

ча-уул
от-лау
Э-дик
эш-ек

Эл-дар
че-мич
ай-лан
Э-ди

.мен

Эдик Элдардан уллуду. Ол эчкилени алыб барады. Аланы иги отлауда тутадыла. Эчкиле семиздиле. Эдикни аллында те-келе бла эки чемич отлайдыла. Эдик эслиди. Аны эгер ити барды.

юй	юй-ле	кир-пич	те-ре-зе
чюй	чюй-ле	На-зир	хый-саб
тюз	тюз-ле	мюй-юш	тюр-лю
тюй	тый	сый	чий

Юй.

Шахарда бир уллу юй ишлейдиле. Аны кирпичлерин Назирни бригадасы салады. Ала юйге ариу мюйюшле айырдыла. Терезе, эшик Сюлеменни бригадасы ишлейди. Сюлемен чюйню тюз урады.

дерс

о-юн

о-юн-ла

кий

кийим

спорт

се-кир

о-за-ды

сау

бит-ген

са-бий

Ю-нюс

Оюнла.

Биринчи классны сохталары школну ар-
 базына келдиле. Ойнаб башладыла. Ма
 Алима секирди. Мазан чабды. Алий тоб
 бла ойнайды. Мазан Асхатны сюреди. Ма,
 Юнюс, тоб ат.

Сен спорт бла кюреш!

ёт-мек

ёт-мек	э-тиу-чю	би-шир
ё-зен	кё-лек	кёк-кёз
кё-пюр	кё-мюк	ё-гюз
кё-гет	кё-мюр	кёл-тюр

Азрет ётмек эте турады. Ётмекни иги, татлы биширеди. Ётмек этиучю юй ёзен ичиндеди. Анда кёб адам ишлейди. Ётмек биширген печге ташкёмюр саладыла. Алайда тамада Кёккёздю. Ол бек устады.

б.рк

.гюзле

са-бий
са-уут
ёт-мек

ай-ыр-ма
таш-кё-мюр
чай-ник

А-лий
Хау-лат
А-мин

Иги сабийле.

Алий иги сабийди. Ол дерсин айырма биледи. Юйде анасына болушады. Суу алады. Печге ташкёмюр бла от этеди. Анасы келирге хант биширеди. Хаулат ётмек кеседи. Сауутланы кирсиз тутады.

кѣб
кѣ-мюр

бѣ-лек
ѣт-гюр

ѣх-тем
кѣз-люк

Ёлка.

Къкъ

сю-рюу	къоч-хар	кю-те	
къош	къыркъ	у-лакъ	
къой	къо-зу	тюк	
къа-лакъ	къу-лакъ	къар-макъ	на-ныкъ

Сюрюу.

Абрек сюрюу кютеди. Сюрюуде эчкиле, улакъла, къойла, къочхарла кёбдюле. Улакъла тиридиле. Ала ариу ойнайдыла, чабадыла. Ма къочхар, мюйюзлери бурма-бурма болуб. Къозу макъырады. Къой къошда айран кёбдю.

къа | къо | къу | къы | лакъ | тюк

Гъгъ

са-гъат

чыкъ-гъан

о-къу-гъан

тол-гъан

ус-та

Шо-гъай

Са-гъит

то-гъай

кърал

кё-бю-сю

къыз-ла

са-гъай

ха-лат

суй-юб

та-ма-да

бар-гъан

Сагъат.

Шахарда алаMAT сагъатла этедиле. Ан-да кёбюсюне къызла ишлейдиле. Аланы акъ халатлары, акъ бёрклери барды. Бизни къралда чыкъгъан сагъатланы хар къайда да суйюб аладыла.

Къар-ча

то-гъуз

дерс

Къур-ман

къар-гъа

ба-гъыр

Дерседе.

Назир биринчи классда окъуйду. Ол дерслерин айырмагъа биледи. Аны бла бирге Шогъайыб олтурады. Экиси да юлгюлю сохталадыла. Быладан сора да айырма окъугъан кёб сохта барды. Классда отуз то-гъуз сохта окъуйду.

Парталаны таза тутугъуз!

танг	мен	сен-нге	къы-нгыр
тенг	мен-нге	те-нгиз	къо-нгурау
кенг	сен	къа-нга	са-нгы-рау

Дерсинги иги окъу.

Мен чынг алгъа юйде болушама, ойнайма. Меннге тенгим келеди. Биз эшикде кенг къангагъа олтурабыз. Дерслерибизни окъуйбуз. Биз татлы тенглебиз.

Дерсинги иги бил!

танг

тенг

те-нгиз

то-нгуз

анга

мен-нге

сен-нге

иш-инг

чу-нгур

кьо-нгур

кьо-нгу-рау

ма-нгы-лай

Сырта малла.

Танг атды. Чыкъ тюшгенди. Халит малланы чыкъгъа кьыстады. Эртден чыкъда малла иги отлайдыла. Колхозну малы кёбдю. Чунгурда кьонгур ийнек сюеледи. Халит иги малчыды.

Ж ж

къам-жакъ

ши-би-жи

кЪЫЖ-ГЪЫЖ

кЪЫЖ-ГЪЫЛ

О-жай

кЪЫМ-жа

къам-жакъ

э-таж

круж-ка

ши-би-жи

жур-нал

Заранлы къамжакъла.

Бир къауум къамжакъ кѳгет тереклеге заран саладыла. Къыжгъыж къанатлыды. Ол къамжакъланы ашайды. Къанатлыла бизге болушадыла. Заранлы къамжакъланы къурутургъа керекди.

Къанатлылагъа тиймегиз!

Ала бизни шохларыбыздыла.

ДЖ ДЖ

ДЖЫЛ
ДЖЮН
ДЖОЛ
ДЖЕЛ
ДЖЫ-ЛАН
ДЖЫ-ДЖЫМ
ДЖАШ-ЧЫКЪ
ДЖАС-ТЫКЪ

джол

джюджекле

Маджир.

Маджирни ариу аты барды. Ол джор-
гъады. Маджир Маджитни атха миндирди.
Ат дженгил джюрюйдю.

Бизни Ленин.

Белгилиди сыйлы атынг
Саулай джерге,
Барад ишинг, тутхан затынг
Таймай ёрге.
Айтхан сёзюнг чыракъ болуб
Джолубузда,
Сыйлы атынг байракъ болуб
Къолубузда,
Сенсе элтген аллыбызгъа,
Къол узата.
Оноу этген барыбызгъа,
Сыйлы ата.

Джаубаланы Хусей.

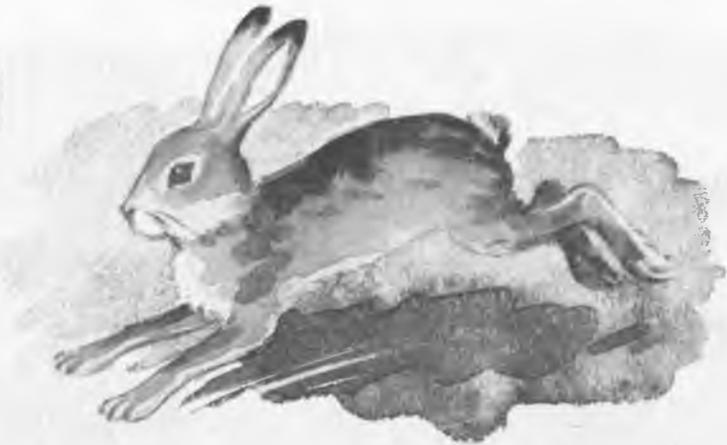
Джайлыкъда.

Маджит кѣбден бери джылкыы кютеди. Аны джылкыысы тау джайлыкъда кѣк кырдыкдан отлаб семиргенди.

Маджит юсюне джамчы киеди, башлыкъ кысады. Тау джайлыкъла салкындыла. Анда отлау уллуду. Хауасы тазады. Джайлыкълада къойла, тууарла да бардыла.

Иги малчыны сюрюю семиз болур.

Яя

а-якъ	ма-я	те-рек
та-якъ	къа-я	ке-рек
ту-якъ	у-я	се-нек
бо-яу	джа-якъ	са-якъ

Къоянчыкъ.

Къоян-къоян, къоркъакъчыкъ,
Узун, ёре къулакъчыкъ,
Джигейчиги къысхачыкъ,
Ариучукъду къоянчыкъ.
Къоркъуб къачса къоянчыкъ,
Чабыб киред тешикге,
Джюрекчигин басхынчы,
Ол чыкъмайды эшикге.

Шахмурзаланы Саид.

Къоркъакъны кёзю экили кёрюр.

танг

круж-ка

кёз

къая

эмен

къам-жакъ

дженг

мая

эчки

къым-жа

джюн

аякъ

бо-яу

та-якъ

джа-яу

джа-якъ

къы-яу

къо-ян

Къыш.

Къачхы кюнле кетдиле. Сууукъ джелле келдиле. Джангур джауады. Кече суу бузлайды. Кюн къысха болгъанды, джерни джылытмайды. Малла да къыш турлукъ бауларына келдиле. Аланы ашлары кёбдю, орунлары джылыды.

Ф Ф

саф
фер-ма
коф-та
шкаф
зы-раф

дыф
фон-тан
шарф
кофе
кеф

Шерифат.

Шерифат сют фермада ишлейди. Анда кёб ийнек барды. Шерифат кёб сют сауады. Аны ийнеклери семиздиле. Ол алагъа иги къарайды.

Нафисат бла Фатима бузоулагъа къарайдыла. Манаф бла Юсуф алагъа болушадыла. Ала иги пионерледиле.

Фатиманы атасы.

Фатиманы атасы Ханафий инженерди. Ол фабрикада ишлейди. Ханафий Файруз бла Фатиманы фабрикагъа элтди. Ала анда кёб зат кёрдюле. Фабриканы уллу мияла терезелери юйлени джарыкъ этедиле. Фабрикада кёб адам ишлейди. Ала кийим тигедиле.

Ц Ц

цирк
цех
кон-церт

це-мент
фаб-ри-ка

фут-бол
те-ле-фон

о-фи-цер
мо-то-цикл

Концерт.

Бизни фермада концерт болду. Малчыла бары да концертге келдиле. Концерт-де джырладыла, тепседиле, тюрлю-тюрлю оюнла этдиле.

Дагъыда бизге циркни артистлери кел-диле. Малчыла барысы барыб къарадыла циркни артистлери кёргюзген затлагъа.

ВВ

Вагонла.

Къачда мен атам бла шекер заводха бардым. Заводну аллы бла темир джол бара эди. Алайда кёб вагонла кёрдюм.

Аланы бир къауумлары юйчюклеге ушаш эдиле. Ол вагонлагъа шекер машокла джюклея эдиле. Бир къауум вагонда шекер чюгюндюр келтирген эдиле. Аланы башлары ачыкъ эди.

1. Сен темир джолну кёргенмисе?
2. Сен джашагъан джерде завод бармыды? Не ишлейди?

Вагонну суратын сал.

кө...

чеп...

те...

кѳо...

та.

кѳу.

кѳо.

кир...

ча...

Суратланы атларын окѳугѳуз, джазыгѳыз.

Юч кърнаш.

Ахмат, Мусса, Азрет кърнаш-ладыла.

Ахмат шофёрду. Ол джюк машинада ишлейди.

Мусса лётчикди. Ол самолётланы джюрютеди, Совет Аскерде кьуллукь этеди. Мусса мийикде учады.

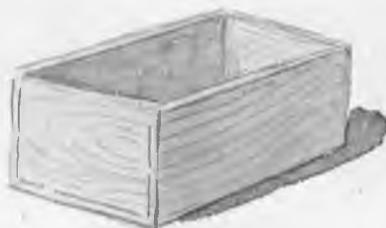
Азрет шахтёрду. Ол шахтада ишлейди.

Сени ненча кърнашынг барды?
Ала кьайда ишлейдиле?

Щ щ

плащ
щёт-ка
я-щик
щу-ка

Тиш щётка.

Зариятны тиш щёткасы барды. Ол хар эртден сайын аны бла тишлерин джууады. Тиш щётка тишни таза этеди. Таза тиш аурумайды.

Зарият спорт площадкада сабийле бла ойнайды. Ала чабышадыла. Тюрлю-тюрлю оюнлагъа юренедиле.

Тишлеригизни кирсиз тутугъуз!

1. Тиш щётканг бармыды сени?
2. Тишлеринги ненча кере джууаса кюнюне?

Ахматны кѳууанчы.

Пионерле автобус бла лагерге бардыла. Ол тенгизни джагъасындады. Лагеръ ариу джерде орналгъанды. Ахматны, иги окѳугъаны ючюн, школ пионер лагерге ийгенди.

Лагерде китаб, тетрадь, календаръ сатхан тюкенчик барды. Пионерле къайыкъ бла тенгизде джюзедиле, джууунадыла, тюрлю-тюрлю оюнланы ойнайдыла.

Ахмат лагерде кѳргенин сохта тенгчиклерине айтды. Келир джыл бирси пионерле да барлыкъдыла лагерге.

Ленинни партиясы.

Бизни партияны Владимир Ильич Ленин къурагъанды. Партияны съездлери Москвада Кремлде боладыла. Ары делегатла саулай къралдан джыйыладыла. Съезд къралны оноун этеди. Совет халкъны джашауун иги этер ючюн, къазауат болмаз ючюн кюрешеди. Совет халкъ съездни бегимлерин джашауда бардырады.

Н а р т с ё з : Адамны насыбы — аны Ата джурту.

Атаны ушагъы.

— Баш кюн къошха чыгъарыкъбыз,— деди атасы джашына.

— Баш кюн деб къайсы кюннге айта-са?—деб сорду джашчыкъ.

— Балам, бир ийыкъда джети кюн барды: баш кюн, гюрге кюн, бараз кюн, орта кюн, байрым кюн, шабат кюн, ийых кюн,— деди атасы.

— Бир ай деб а неге айтадыла, атам?

— 4 ийыкъгъа бир ай дейдиле.

— Джыл а къаллай бирди?

— Бир джылда 12 ай болады.

Айла быладыла: январь, февраль, март, апрель, май, июнь, июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь.

— Джай ненча ай боллукъду?

— Сора сен барын да билирге сюе эсенг, иги тынгыла меннге. Джылны 4 чагъы болады: къыш, джаз, джай, къач.

Декабрь, январь, февраль—къыш айладыла.

Март, апрель, май—джаз айладыла.

Июнь, июль, август—джай айладыла.

Сентябрь, октябрь, ноябрь—къач айладыла,—деб бошады сёзюн джашчыкъны атасы.

Къайсы игиди.

Къыш келди. Анзор чана бла учады. Къардан адам ишлейди. Къар джуммакъ ойнайды.

— Мен къышны бек сюеме. Къыш барындан игиди,—дейди ол.

Джаз келди. Чыпчыкъла джырладыла. Анзор орамда ойнайды.

— Мен джазны бек сюеме. Барындан да джаз игиди,—дейди ол.

Джай келди. Анзор Къобанда джууунады. Чабакъ тутады. Джилек, наныкъ джыяды.

— Мен джайны бек сюеме. Джай барындан да игиди,—дейди ол.

Къач келди. Терекледе алмала, шапталла, эрикле бишдиле.

— Мен къачны бек сюеме. Къач барындан да игиди,—дейди ол.

Билчи, къайсы заманды?

Къар къуруду, джер ачылды.
Кёк кюкюреб, суу чачылды.
Кюн къыздырыб, джер юсюне
Джап-джашил кырдык джайылды.

Сабанчы да джерни къазыб:
«О-обах, о-онг къайт» —деб барады.
Гардош салыб, урлукъ чачыб,
Битерине къууанады.

Биджиланы Асхат.

Акъ белли.

Джазгъа чыгъыб, терекчик
Кийди джашил кёлекчик.
Башы бурма, бели акъ,
Кёрюнеди бек омакъ.

Джаубаланы Хусей.

Джаз.

Къыш кетди,
Джаз джетди,
Биченликле кёгердиле;

Суу кѡобду,
Терк джортду,
Чегетле да кийиндиле.

Кѡк ариуду,
Булутсузду,
Кюн да джерни джылытады,

Кѡыш ханны—
Акѡ кѡарны
Джер юсюнден кѡурутады.

Биджиланы Асхат.

Назмуну азбар этигиз.

Кѡозучукѡ.

Тум кѡарады кѡозучукѡ,
Керпеслениб ойнайды,
Юзгерени кѡатында
Хансчыкѡланы чайнайды.

Бек ашыгѡыб анасы
Кѡозучукѡгѡа келеди,
Кѡызгѡан сютюн джелининде
Бурмачыкѡгѡа береди.

Бастанланы Хасан.

Не этеди ?

Керекли сёзле: окъуйду, джазады, чабады, сурат салады, къазады, тигеди, сюелиб турады, юреди, ёкюреди.

Къарачай алфавит.

<i>Аа</i>	Аа	<i>Кк (ка)</i>	Кк	<i>Фф (эф)</i>	Фф
<i>Бб (бэ)</i>	Бб	<i>Къкъ (къа)</i>	Къкъ	<i>Хх (ха)</i>	Хх
<i>Вв (вэ)</i>	Вв	<i>Лл (эл)</i>	Лл	<i>Цц (цэ)</i>	Цц
<i>Гг (гэ)</i>	Гг	<i>Мм (эм)</i>	Мм	<i>Чч (чэ)</i>	Чч
<i>Гъгъ (гъэ)</i>	Гъгъ	<i>Нн (эн)</i>	Нн	<i>Шш (ша)</i>	Шш
<i>Дд (дэ)</i>	Дд	<i>Нг (нгэ)</i>	Нг	<i>Щщ (ща)</i>	Щщ
<i>Дждж (джэ)</i>	Дждж	<i>Оо (оэ)</i>	Оо		
<i>Ее</i>	Ее	<i>Пп (пэ)</i>	Пп	<i>Ъъ</i>	Ъъ
<i>Ёе</i>	Ёе	<i>Рр (рэ)</i>	Рр	<i>Ыы</i>	Ыы
<i>Жж (жэ)</i>	Жж	<i>Сс (эс)</i>	Сс	<i>Ьь</i>	Ьь
<i>Зз (зэ)</i>	Зз	<i>Тт (тэ)</i>	Тт	<i>Ээ</i>	Ээ
<i>Ии</i>	Ии	<i>Уу</i>	Уу	<i>Юю</i>	Юю
<i>Йй</i>	Йй	<i>Уу</i>	Уу	<i>Яя</i>	Яя

Алфавитни окъугъуз, эсигизде тутугъуз.

Ачыкъ эмда тунакы тауушла.

Ачыкзла.

Тунакыла.

Аа	Бб	Нн
Оо	Вв	Нг нг
Уу	Гг	Пп
Ыы	Гъ гъ	Рр
Ии	Дд	Сс
Ээ	Дд дж	Тт
Ёё	Жж	у(къыоха)
Юю	Зз	Фф
	Й	Хх
	Кк	Цц
	Къ къ	Чч
	Лл	Шш
	Мм	Щщ

Биринчи космонавтла.

Космосха биринчи кере Юрий Алексеевич Гагарин учханды. 12 апрелде 1961 джыл эди ол. Тиширыуладан сау дуняда космосха биринчи учхан Валентина Владимировна Терешковады. Космосда ары дери тиширыу болмагъанды.

12 апрель космонавтиканы кюнюдю. Бусагъатда бизни къралда кёб космонавт барды. Аланы бир къаууму космосда талай айны туруб къайтханды. Бизни космонавтла бла бирге башха къралланы адамлары да учхандыла.

Эм артда бизни бла космосха Индияны, ары дери уа—Францияны адамы учханды.

Космос деген не затды?

Сиз андан не хапар билесиз, айтыгъыз.

Нарт сёз: Джигит адамгъа къыйын иш
джокъду.

Ю. А. Гагарин
Биринчи кѳуш.

Юрий, кѳкле эшиклерин санга ачыб,
Келген джигит бу не затды, дейдиле.
Ай да, Кюн да сейирсиниб кѳарайдыла,
Биринчи кѳонакѳ!—деб салам бередиле.

Джулдузла да, кѳууанч болуб, ашыгѳыб,
Келгенинге разылыкѳ бередиле.
Сен, космосну хорлаб, ѳрге чыкѳгѳанлай,
Совет илмуну кючюн сезедице.

Илму бла техникабыз биригиб,
Джылтырагѳан джарыкѳ кюню джанады.
Партияны башчылыгѳы хар ишде
Кюн сайын хорламланы табады.

Боташланы Абидат.

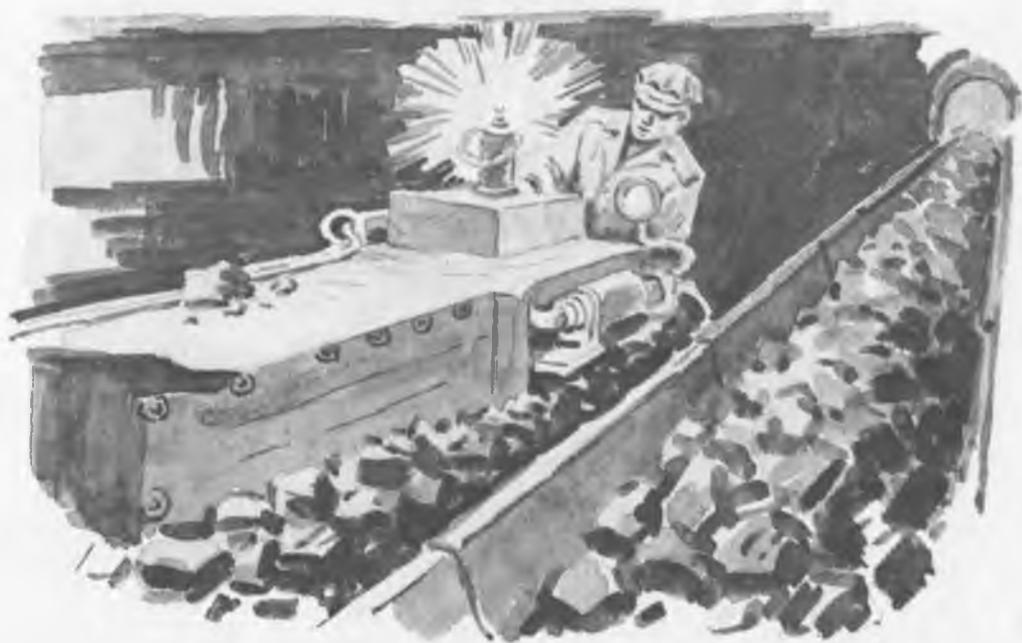
В. В.Терешкова
Илячин кызгъа.

Тиширыуладан космосха
Биринчи болуб атландынг.
Совет Союзну къарыуу
Энтда бир къатланды.

Валентина, сен танытдынг
Тиширыуну ётгюрлюгюн,
Бизни къралны кызларыны
Хар нени да этеригин.

Илячин кызны джюреги
Орбитада тебеди,
Бютеу джерни юсюне
Джарыкъ нюрюн себеди.

Боташланы Абидат.

Шахта.

Бизни районда талай кёмюр шахта ишлейди. Ол шахтала ташкёмюрден байдыла.

Алимле ташкёмюрден кёб тюрлю затла этедиле. Ташкёмюр отунну орнуна кюеди. Анда шахтёрла ишлейдиле.

Адамей, Аслан, Ахмат иги ишлеб, орденле алдыла.

Нарт сёз: Ишлемеген тишлемез.
Иш ауур болса да, тёз.

Ленин.

Къучакълады Ленинни
Мермер кешене.
Амма, ёлюм джокъду
Ленинни ишине.
Кёзю джумулуб,
Айырылса да бизден,
Ленин сауду,
Джашайды ол ичибизде.

Ёртенланы Азрет.

Къочхарланы Къасбот.

Къочхарланы Къасбот Къарачайны бел-
гили джырчысыды. Къасбот, патчахлыкъ-
гъа, байлагъа, бийлеге къаршчы болуб,
урунган халкъны джакълаб, кёб джыр
этгенди, кеси да уста джырлай билгенди.

Ленин.

Ленин бизге джашау бериб кетгенди,
Барыбызгъа ол осият этгенди:
Партияны ариу, кирсиз сакъларгъа,
120

Урунганланы ит къауумдан джакъларгъа,
Алдан алгъа хаман хорлаб атларгъа,
Хорламланы онла бла къатларгъа.

Къочхарланы Къасбот.

В. И. Ленин—урунганланы вожду.

В. И. Ленин бютеу дуниягъа белгили адамды. Джерни юсюнде биринчи кере тенглик джашауну къурагъан Владимир Ильич Ленинди. Ол кесини джашауун джарлы халкъ ючюн бергенди. Бизни къралда патчахлыкъ, байла, бийле къораб, оноуну кеси къыйыны бла джашагъан халкъ—ишчиле, эллиле алгъандыла. Къралда кёб тюрлю миллет насыблы юйюрге биригиб джашайды, кёб кърал Ленин кёргюзген джол бла барадыла. В. И. Ленинни аты бир заманда да унутуллукъ тюлдю.

Ана тилим.

Джаным-тиним,
Ана тилим,
Сенден алдым
Окъуу-билим.

Ана тилим—
Тийген кюнюм.
Сени бла айтсам,
Уллуд кёлюм.

Сюйюнчланы Азамат.

Эгизле .

Тик джерлени айыра,
Джигейлерин къайыра,
Ташдан ташха секире,
Чырпыланы кемире,
Ойнайдыла эгизле,
Бирчачыкъла, семизле.
Атларын а аланы,
Сагъыш эт да, сен изле.

Джаубаланы Хусей.

Биринчи май.

Биринчи май кеси кыйыны бла джа-шагъан адамланы байрамыды. Саулай къралланы барысында майны байрамы бо-лады. Алай а капиталист къраллада джа-шыртын этедиле: бай къауумла аны суй-мейдиле. Урунганла, байланы тюбюнден къутулайыкъ деб, бирлешиб кюрешедиле.

Май байрам бизни Совет къралда эм сыйлы байрамланы бириди.

Бизде байрам къалай баргъаныны юсюнден хапар ай-тыгъыз.

Байрам.

Биринчи майны байрамына биз эртдеден хазырланыб тебреген эдик. Ариу кийимлени кийдик. Хар ким байракъчыкъла, шарла алдыла. Школну аллында джыйылдыкъ. Сохтала бир саф болуб сюелдиле. Къызыл байракъланы алдыкъ, къызыл къумачха джазылгъан лозунгланы, портретлени алыб, клубну къатына келдик. Былайда митинг болду. Уллу къууанч бла байрам кюнню ашырдыкъ.

Джарыкъ Май.

Излейсе халкъларынга
Насыб джашау, къаджыкъмай.
Тюзлюк теджей барына,
Тансыкълатхан джарыкъ Май.

Сеннге нѣгер болгъанла
Тюзелелле абынмай.
Сен келесе дунягъа,
Тенглик излей, джарыкъ Май.

Хубийланы Осман.

Назмуну кесгин окъургъа юренигиз.

Сѣзлюк: къаджыкъмай, теджей.

Хорлам.

Сейир хорламны кимди къурагъан,
Ким эди юлгюсю алгъа чакъыргъан?
Партия эди хорламны болдургъан,
Партия эди эм алда баргъан.

Энтда элтеди мамырлыкъ джолда.
Тарладан ётеди, барады алда.
Бир зат да аллын тыялмаз аны,
Этгинчи насыблы джуртда адамланы.

Байрамкъулланы Алибек.

Назмуну кесгин окъургъа юренигиз.

СССР—бизни Ата джуртубуз.

Совет Социалист Республикаланы Союзу бизни Ата джуртубузду. Къралгъа оноу этю кеси къыйыны бла джашагъан адамланы—ишчиле бла эллилени къолундады.

Совет Союзда кёб тюрлю миллет джашайды. Аланы арасында керти тенглик, къарнашлыкъ, насыблы джашау бегигенди. Сабийле барысы окъуйдула, билим аладыла, адебге, намысха, ишлерге юренедиле. Ата джуртха хайырлы адамла болургъа хазырланадыла.

Бизни кърал шохлукъну, рахатлыкъны излейди, къазауатха къаршчыды.

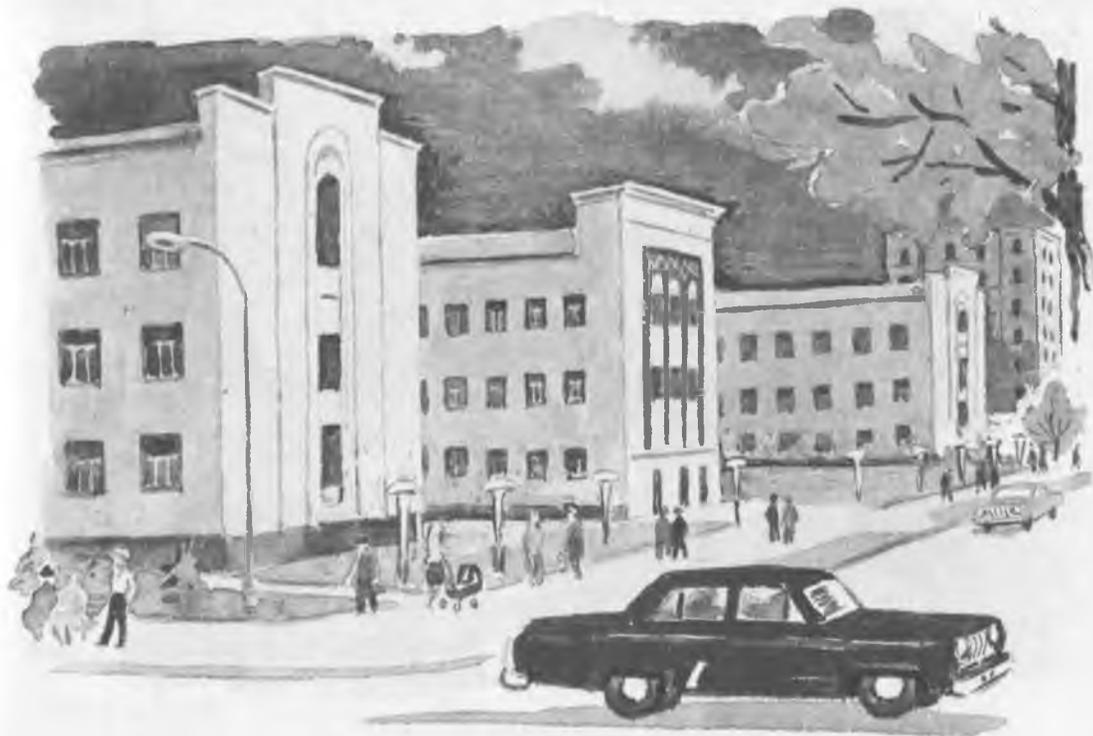
Биз уллу Ата джуртубуз бла махтанабыз!

Ара шахарыбыз.

Мен джай атам бла Москвагъа бардым. Ол бек уллу, ариу шахарды. Орамлары кенгдиле, юйлери мийикдиле. Орамлада автобуска, трамвайла, тюрлю-тюрлю автомобилле джурюйдюле. Атам мени Метрогъа элтди. Аны ичинде биз, басхычха миниб, джерни тубюне тюшдюк. Анла уа джарыкъ лампала джана эдиле. Биз, электропоездге миниб, шахарны тубю бла башха орамгъа чыкъдыкъ. Москвада Владимир Ильич Ленинни Мавзолейине бардыкъ.

Бизни Ата джуртубуз уллуду, кючлюдю, байды. Москва Ата джуртубузну ара шахарыды.

Бизни область.

Черкесск бизни областны ара шахарыды. Анда эски юйлени орнуна беш, онеки этажлы юйле ишленгендиле, энтда ишленедиле. Шахар ариу болгъанды. Анда кёб тюрлю миллетледен адамла къарнаш шохлукъда джашайдыла, бир иннетде ишлейдиле, бир-бирине болушадыла.

Бизни область хар не тюрлю зат бла да байды. Ташкёмюр, кюмюш, джез, къоргъашын, агъач кёбдю. Областны джерлери ариу джерледиле. Бизде мийик таула, ариу четгетле бардыла.

Бизни чегетле.

Биз Кавказда джашайбыз.

Кавказ ариу джерди. Тёгерегибизни таула къуршалайдыла. Таулада чегетле кёбдюле. Бизни чегетледе тюрлю-тюрлю терекле битедиле. Джерибизни хауасы ариуду, салкъынды. Таулада кийикле бардыла. Ёзенледе гарала, къара суула кёбдюле.

Сакъла, кесме!

Сакъла, кесме!

Терек бизге алтынды.

Сакъла, кесме!

Иссиликге

салкъынды.

Тереклени
Орнатайыкъ ёмюрге.
Джашилленир,
Нюр чачылыр элlege.

Шахмурзаланы Саид.

Къалай игиди билген!

Бизни элде джангы школ барды. Аны уллу, джарыкъ терезелери, ариу боялган эшиклери, кенг, джарыкъ кабинетлери тазадыла, кюзгюча джылтырайдыла.

Биринчи кере кабинетлени биринде ус, таз бла танышдыкъ. Ол бизни окъургъа джазаргъа юретиб башлады.

Энди биз окъуйбуз, джазабыз, мастерскойда ишлейбиз.

Къалай игиди билим алган, ишге юренген!

Халкъны оум сёзю: Адам болургъа сую эсенг, билим ал, ишлерге юрен!

Ана тилим.

Ана тилим,

Джаным-тиним,

— Сенсе,—дейме

Джарыкъ кюнюм.

Джаным-тиним,
Ана тилим!
Уллуд сеннге суймеклигим.
Ленин берген саугъамса сен,
Сеннге къууана, ёстенме мен.

Сени бла окъуб, джазыб,
Ачылгъанма кёб затлагъа,
Салам алыб, салам салыб
Шагърей болдум кёб халкълагъа.

Боташланы Абидат.

Октябратла.

Биз октябратлабыз. Октябрь айда бизни къралда революция болуб, джангы джашау къуралгъанды.

Октябрь айны сыйы ючюн бизге октябратла деб аталгъанды.

Ишни суйген, кирсизликни суйген, кесинден гитчеленн эсгерген, алагъа къайгъыргъан, къартлагъа болушуучу, дерсин иги билген, устазны айтханын этген, пионерлени буйрукъларын толтургъан сабийлеге октябратла дейдиле.

Тамадаланы сыйлайыкъ.

Ахмат, гитчечик болса да, ишленген сабийди. Ол школгъа быйыл барады. Дерсин иги окъуйду.

Юйде атасына, анасына болушады. Автобуса минсе, кесинден тамадалагъа орун береди. Ахматчыкъ хар къайда тамадаланы сыйларын кѳреди.

Аллай халиси ючюн адамла аны махтайдыла.

Ахматчыкъ къаллай джашчыкъды?
Аны халисинде нени бек джаратаса?
Кесинги Ахматчыкъ бла тенгледир, ушагъан затыгъыз бармыды?

Нарт сѳз: Ишленмеклик адамлыкъды.

Игилик.

Аманлыгъынг унутулмаз кечилиб,
Аман деген джерге кирген кибикди.
Тас болмайды, унутулмаз игилик,
Иги деген атха минген кибикди.

Хубийланы Осман.

Китаб—адамны шоху.

Ма энди сен харифлени да билдинг, окъургъа, джазаргъа да юрендинг. Энди не этерге керекди? Библиотекалада, тюкенледе тюрлю-тюрлю китабла бардыла. Окъуу китабладан сора да, ала бла хайырланыргъа керекди. Дунияны юсюнде не джангылыкъ да, не сейир хапарла да китаблада, журналлада, газетледе джазыладыла. Сен къаллай бир кёб окъусанг, аллай бир билиминг терен боллукъду, хар затдан хапарлы боллукъса.

Окъугъан адам окъургъа да, джазаргъа да юренеди, кёб затны да биледи.

Биз аны ючюн айтабыз: «Китаб адамны шохуду»,—деб.

Сен къайсы хапарчыкъланы окъугъанса?
Китабланы кёб окъургъа нек керекди?

Нарт сёз: Китаб—билимни анасы.

Билчи, неди: Таууш этмей сёлешген, халкъгъа акъыл юлешген.

Китаб.

Къолумда китабым—
Къууаныб келеме:
Барды деб иги затым,
Кёб акъыл бёлеме.

Магъанасы уллуду,
Билсенг сыйлы китабны.
Табаса билим, илму,
Джашауунгда—насыбны.

Джёнгерлик ол этеди
Хар джюрюген джерингде
Эмда юлгю береди
Хар ишлеген ишингде.

Акъбайланы Азрет.

* * *

Минги Тауду ариулукъну анасы.
Кюмюш кибик, джылтырайды джагъасы,
Не келеди бу залимни эсине?
Бир тауну да тенг этмейди кесине.
Джаякълары, мамукъ кибик, агъарыб,
Къараб турад, Къазбек таугъа чамланыб.

Харифлени байрамы.

«А»-дан «Я»-гъа дери
Биз келдик школгъа
Билим алыргъа,
Ариу къылыкъгъа юренирге,
Кёб джангы затла билирге.

«А» харифден башладыкъ,
«Я»-гъа дери окъуб билдик.
Харифлени бошадыкъ,
Биз окъургъа юрендик.

Сау къалыгъыз, харифле!
Энди окъуй, джаза билебиз.
Биз—насыблы сабийле,
Устазлагъа насыб тилейбиз.

ЛЕЙЛА ИСМАИЛОВНА КАРАЕВА
МУССА КЕККЕЗОВИЧ ЭЛЬКАНОВ

БУКВАРЬ

На карачаевском языке

Редактор А. Д. Баучиев
Художники Н. Г. Крицкий, В. И. Бекетов
Худ. редактор Л. А. Асланова
Корректор К. А. Салпагарова
Технический редактор З. Т. Агирбова

30 коп.

28802